

Vážené dámy a pánové, vážení hosté, přátelé a kolegové,

Je to skutečně velká pocta pro mne – prezidenta Mezinárodní Evropské Federace Starších Osob, EURAG – že jsem byl pozván na tuto důležitou mezinárodní konferenci, abych vyjádřil náš pohled na iniciativu vytvořit v České Republice novou legislativu týkající se uznání a podpory zájmů starší generace v této krásné zemi.

Evropská Federace Starších Osob EURAG byla založena jako zcela první Evropská mezinárodní organizace seniorské populace v r.1962 – tj.před 54 lety – pionýry t.zv.skupiny “pracuj s věkově pokročilými”, kteří byli z různých evropských zemí. Tehdejší cíle se zaměřily na vytvoření společné platformy seniorské populace pro mezinárodní spolupráci, pro posílení jejich osobností, pro vzájemnou výměnu zkušeností, a zejména pro poskytnutí příležitosti vyjádřit se jednotným hlasem k politickému dialogu ve společnosti obecně, zejména však na evropské úrovni.

Naše dnešní cíle jsou dosáhnout zlepšení životní situace starších osob na společenské, ekonomické, sociální a politické úrovni formou m.j. poskytování podpory jejich nezávislého života, posílení účasti starších osob v rozhodovacích procesech týkajících se jejich životních podmínek a pro zlepšení jejich postavení a integrace do společnosti s prevencí jakékoliv formy diskriminace na základě věku.

Když jsme se dověděli o společné iniciativě seniorských organizací v ČR vedoucí k motivování Českého Parlamentu a vlády pro vytvoření specifické legislativy týkající se uznání a podpory zájmů české seniorské populace v zemi, okamžitě jsme reagovali, blahopřáli jsme našim českým kolegům a přátelům a nabídli jsme naši podporu při jednání s vládními činiteli. Shledáváme za naprosto logické pro tuto politickou iniciativu že čerpá ze zákonů, které byly již zformulovány v sousedním Rakousku téměř před 20 lety, a podporujeme jednání s českou vládou při využití velmi pozitivních výsledků dosažených v procesu zavádění tohoto zákona v Rakousku.

Evropská federace EURAG je přesvědčena, že je vysoce kompetentní a má dobrou pozici k tomu, aby poskytla svou radu jednajícím stranám v této záležitosti, vezmeme-li v úvahu její letité znalosti pramenící z výměn a analýz zkušeností předávaných řadou svých členských organizací napříč Evropou.

Dnes máme příležitost veřejně vyjádřit naše ocenění a podporu této iniciativě v rámci této klíčové události na prestižním Pražském Hradu. Chtěl bych tedy poděkovat hostitelům, stejně tak jako organizátorům této mezinárodní konference za to, že nám nabídli příležitost k oslovení tohoto shromáždění. Dovolte mi, abych začal se zdůrazněním některých specifických rysů zmíněného Rakouského zákona, jelikož obsahuje cíle a praktické prvky, které jsou klíčovou důležitostí pro zformulování podobného zákona v ČR.

Rakouský “FEDERÁLNÍ AKT O PODPOŘE ZÁJMŮ STARŠÍ GENERACE” – také znám jako “FEDERÁLNÍ AKT O SENIORECH” – podepsán již v r.1998 – je skutečně velmi progresivní, moderní částí legislativy ve prospěch “SPOLEČNOSTI BEZ ROZDÍLU VĚKU”, jak je deklarováno OSN a Radou Evropy. Přivodil ustavení “Federální Rady Seniorské populace” pro reprezentaci jejich zájmů ve vztahu k politickým rozhodováním na národní úrovni, zaměřené zejména na podporu seniorských občanů. Zároveň zajišťoval financování poradenství a podporu seniorské populace formou přidělování finanční částky ze státního rozpočtu ve výši 1 EURO ročně na jednoho seniora prostřednictvím národních seniorských organizací.

Zřízení “Federální Rady pro seniory”, přiřazené k Federálnímu Ministerstvu práce a sociálních věcí tvoří základ principu moderního demokratického státu, jelikož je založena na průhledné koncepci, aby stát již nemusel formulovat politiku a strategii pro lidi, ale raději společně s nimi. Tudíž, tato speciální legislativa vytvořila

důležitý krok vpřed pro posílení účastnických příležitostí pro starší generaci ve tvoření politiky, která se jich přímo týká.

Vysledkem toho nyní hlavní cíle “FEDERÁLNÍ RADY SENIORŮ” zahrnují například formulaci návrhů v oblasti sociální a zdravotní strategie, ekonomické a bytové strategie, kulturních opatření, stejně tak jako aktivní příspěvky k vykreslení dlouhodobého podpůrného plánu pro seniory, a obecné vyjádření a doporučení k návrhům zákonů a regulací, které by mohly mít vliv na zájmy seniorské populace. Jak je stanoveno zákonem, “Federální rada seniorů” je považována, a skutečně tak i pracuje, za efektivní, monitorovací a kontrolní mechanismus pro seniory a generační strategie v Rakousku. Slouží jako institucionální diskuzní forum pro strukturovaný občanský dialog mezi politickými činiteli s rozhodovacími pravomocemi a zástupci seniorských organizací, a to ohledně věcí vlastních seniorským občanům, věcí, které jsou ale také v obecném zájmu pro stárnoucí Rakouskou společnost.

“Rada seniorů” je zastřešující organizací a hlavním mluvčím seniorské populace v Rakousku. Rada má stejná práva jako zákonní zástupci zaměstnanců, podnikatelů, zemědělců ve všech směrech a záležitostech, které mají vliv na starší osoby v Rakousku. V tom směru zastupování zájmů starších osob na národní úrovni požívá stejných zákonných práv a statutu, jakých požívají jiné důležité skupiny obyvatel společnosti. Práva seniorské populace spolurozhodovat jsou tudíž rozšířena do následujících oblastí a těles: koncepce budoucí strategie pro seniory v Rakousku, účast v expertní komisi penzijní reformy, zahrnutí do autonomní administrace institucí sociálního pojištění, účast v Poradní Radě institucí rakouského sociálního pojištění a sledování zavádění rakouského “Plánu o seniorech”.

Dovolte mi zmínit se rychle o některých uvedených rysech a narysovat krátký závěr, který by mohl být nápomocný při uvažovaných budoucích jednáních a v konečných rozhodujících procesech: Není pochyb o tom, že myšlenka následovat Rakouský příklad v ČR je velmi rozumný a slibný, vezememe-li v úvahu, jak pozitivně ovlivňuje tento zákon “Federální Akt o podpoře zájmů starší generace” nebo “Federální Akt o seniorech” rakouskou strategii. Tento zákon značně vylepšil situaci starších osob ve společnosti a umožnil jim dokonalejší účast v politických rozhodujících procesech.

Řekněme si ale, že pozitivní dopad není pouze ve prospěch starší populace. Stát samotný a společnost v podstatě těží značně z této pokrokové legislativy. Především tento strukturovaný společenský dialog s tímto důležitým, erudovaným a zkušeným segmentem společnosti přispívá významně k progresivnímu a cílenému dialogu a rozhodování při vytváření komplexních strategií, k taktice a k zahrnutí do následných programů veřejných činitelů.

Prostřednictvím účasti takových zkušených osob pokročilého věku v rozhodovacích vládních procesech a rovněž jistě v zavedení výsledků přijatých rozhodnutí se mohou tato rozhodnutí stát mnohem viditelnějšími a srozumitelnějšími širší veřejnosti. Mohou přinést značnou průhlednost a legitimitu fungování Státu. Stejně tak i stálý monitoring a zhodnocení vládního konání organizovaného občanským sdružením vytváří stálou kontrolu toho, zda občanská strategie, taktika a programy odpovídají reálným potřebám a přáním obyvatel. Zároveň toto může vést i ke značně zlepšené formě odpovědnosti všech zapojených partnerů.

Jednou z velkých výhod seniorské rady jako uznávané oficiální zastupující složky je to, že prostřednictvím vnitřních jednání a následných kompromisů mezi různými zájmy a pozicemi členských organizací jednoduše splní očekávání společně schválených, konsolidovaných názorů a návrhů. To zjednoduší vládě přijmout politická rozhodování více než kdyby musela čelit situaci rozkouskovaným a mnohdy protichůdným

požadavkům a doporučením přicházejícím od různých občanských seniorských skupin. Menšinové názory a obavy budou vyslyšeny a měly by mít šanci, že budou začleněny do finálních řešení.

Možná obava z toho, že zmíněná Rada by mohla nadměru zasahovat do suverenity moci vlády nebo parlamentu je zcela neoprávněna, jelikož toto těleso (Rada) má stále jen konzultativní charakter a funkci. Je zcela jasné, že jeho mise je povzbudit a obohatit diskuzi a vytvářet rozumnou strategii, ale je rovněž zřejmé, že nemá vůbec rozhodovací kompetence. Přesto by vláda a parlament měli být velmi otevřeni k přijetí a ocenění moudrosti a kapacit členů takové Rady, aby si udrželi bližší kontakt s občany, aby mohli těžit z velmi rozdílné argumentace a aby si byli jisti, že jejich rozhodnutí budou srozumitelná a přijatelná pro populaci.

Záměr vytvoření takové seniorské rady je nejen politicky a strategicky oprávněný, ale zároveň i ekonomicky velmi rozumná varianta. Vezmeme-li v úvahu přidanou hodnotu pro rozhodovací procesy na jedné straně a služby nabídnuté starším osobám jejich organizacemi na straně druhé, pak subvence (podpora) ve výši uvedené v návrhu Zákona (1 EURO) na seniora/rok se jeví skutečně jako nepřilíš nákladná investice. Koncept rovněž otevírá možnosti pro vládu rozdělit prostředky prostřednictvím zodpovědných seniorských organizací za účelem speciálních podpůrných programů pro seniory s jistotou, že budou náležitě užity. To lze považovat za další cenný vklad vlády.

Při legislativních jednáních by Česká vláda měla nabídnout této Radě Seniorů co největší úroveň nezávislosti a možnosti samosprávy, aby mohla rozvíjet svou vlastní vizi a stát se tak tím nejvyšším činitelem pro zákonodárství s možností navrhování inovativních prvků do politické agendy. Role Rady může být efektivně zvýrazněna tím, že si vláda vyhradí, že její složení pečlivě odráží dobrou rovnováhu pohlaví a reprezentace jednotlivých regionů země, stejně tak jako rovnováhu socio-ekonomického a kulturního prostředí.

Nakonec musí být zdůrazněno, že takto legislativa zaměřena na podporu zájmů starší generace by měla být dokonale v souladu se závazky 56 členských států OSN – Ekonomické Komise pro Evropu (UNECE), týkající se regionálního zavedení “Madridského mezinárodního plánu akcí ohledně stárnutí” a “Politické deklarace” přijaté na shromáždění OSN v dubnu 2002. Jasně by ukázala, že vláda ČR a český parlament jsou rozhodnuti dostát čestně svým závazkům a politické odpovědnosti.

Rovněž by ukázala na mezinárodní a zejména Evropské úrovni, že ČR je připravena zařadit se mezi autority moderní demokracie, občanské participace a budování “Společnosti bez rozdílu věku”. Toto může jistě povzbudit jiné vlády k následování dobrého příkladu přijetím podobného zákona, struktury a procesu spolupráce se svými staršími spoluobčany

Evropská federace starších osob EURAG by byla zejména šťastná, kdyby viděla, že iniciativa vedoucí ke vytvoření této legislativy bude mít ve velmi blízké budoucnosti hmatatelné a uspokojující výsledky. To zřejmě vyžaduje silnou a upřímnou spolupráci mezi všemi zainteresovanými subjekty – Státem s jeho kompetentními institucemi a Občanskými sdruženími se svými suverenními organizacemi. Výzva spočívá ve vytvoření pevného spojení mezi odpovědnými aktéry a v garantování vzájemné podpory ve společném úsilí při formování slibné budoucnosti v rámci české společnosti. Nejen pro generaci žijící dnes, ale také pro ty, kteří se dosud nenarodili. Dovolte mi vyjádřit přesvědčení, že tato konference bude posuzována všemi partnery jako jeden z předělů úspěšného dosažení tohoto ambiciózního cíle.

Dámy a pánové, abych zakončil, z celého srdce vám všem přeji hodně úspěchů v dnešním rokování a ve vašich budoucích snahách k pokroku v evropské společnosti, která by plně respektovala lidskou důstojnost především, která by nabídla přiměřené životní podmínky pro všechny a která by podporovala nezávislost, sebeurčení a

participaci ve všech oblastech, ať již politické, sociální, ekonomické nebo kulturní, ale zejména v zájmu naší starší populace.

Ještě jednou děkuji za pozvání a za to, že jste mne trpělivě vyslechli.